

TÜRKONFED BAŞKANI TARKAN KADOOĞLU
39. Girişim ve İş Dünyası Konseyi
Konuşma Metni

Radisson Blu / Diyarbakır
13 Mayıs 2017

TÜRKONFED, Avrupa Esnaf, Sanatkar ve KOBİ Birliği üyesidir.
TURKONFED is a member of The European Association of Craft
Small and Medium-sized Enterprises (UEAPME)

Türk KOBİ'lerinin Sesi/The voice of Turkish SMEs

**Değerli Bakanlarımız, Milletvekillerimiz,
Sayın Valim ve Belediye Başkanım,
Değerli Başkanlar, Sevgili Basın Mensupları,
Kıymetli Misafirler,
Hanımefendiler, Beyefendiler...**

TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Türk iş dünyasını, ülkemizin farklı bölgelerinde bir araya getiren ve iş birliği ruhunu güçlendiren konsey toplantımızı, Diyarbakır’da gerçekleştirmekten büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Bu kadim kentten, ülkemizin birlik ve beraberliği adına verilecek mesajların önemine inanıyoruz. İçinden geçtiğimiz böyle dönemlerde, elini taşın altına koyan iş insanları olarak, DİSİAD ve DOĞÜNSİFED ev sahipliğinde düzenlenen konsey toplantısına hepiniz hoş geldiniz diyorum.

Sayın Bakanım ve değerli misafirler;

TÜRKONFED olarak, verimlilik artışı yoluyla, Türkiye’nin “orta gelir” tuzağından kurtulmasını sağlayacak bir ekonomik ivmenin yakalanmasının, ülkemizin refahının yükselmesi adına en önemli gündem maddelerinden biri olduğunu düşünüyoruz. Bölgelerarası gelir dağılımındaki adaletsizliğin giderilmesi ve rekabetçiliğin yeni dinamiklerinin ortaya konulması, sürdürülebilir kalkınma için önemsedığımız konuların başında gelmektedir.

Bu amaçla kuruluşumuzdan bugüne 12 yıldır, yaptığımız çalışmalarla, ülkemizin sürdürülebilir büyümesine, özgürlükçü bir demokrasinin yeşermesine, hukukun üstünlüğüne, farklılıkların büyük bir zenginlik oluşturduğu toplumsal ve kültürel hayatımıza katkı sağlamaya çalışıyoruz.

Konseyimizi, kentimizde yapmaya karar verdiğimizde, iş ve medya dünyasından değerli dostlarımız, “Neden böyle bir dönemde Diyarbakır’da toplantı gerçekleştiriyorsunuz?” diye sormuştu. Bölgenin sorunlarını yakından tanıyan, bilen ve bizzat yaşayan Cizre doğumlu bir iş insanı olarak, herkese şunu söyledim. Bölgenin normalleşmesi ancak siyaset kanallarına şans tanıyarak gerçekleşecektir. Diyarbakır’ın ekonomik ve sosyal hayatına yapılacak katkı, bölgedeki iklimi değiştirecektir.

Diyarbakır başta olmak üzere, bölgeden başlayacak bir ekonomik gelişme, ülkemizin kalkınma hamlesinin de lokomotifi olabilir. İşte, bu duygu ve düşüncelerle Türk iş dünyasını Diyarbakır’da, “ortak akıl ve ortak gelecek vizyonu” ile bir araya getirmek istedik.

Türkiye, 16 Nisan’da çok önemli bir referandum sürecini geride bırakırken, önümüzdeki döneme ilişkin özellikle ekonomi başta olmak üzere, güvenlikten demokrasiye, hukukun üstünlüğünden AB üyelik sürecine, bölge dinamiklerinden KOBİ’lerimizin sorunlarına gördüğümüz riskleri, potansiyelleri ve bunları nasıl fırsata çevireceğimiz ile ilgili düşüncelerimizi paylaşmak istiyoruz.

Sayın Bakanım ve değerli konuklar;

Referandumlar tüm dünyada demokrasi kültürünün parçasıdır. Türkiye sekizinci referandum tecrübesinden geçerken, toplumun demokratik bir olgunluk içinde verdiği oyun rengine güvenmek gerekmektedir. Türk

TÜRKONFED, Avrupa Esnaf, Sanatkar ve KOBİ Birliği üyesidir.
TURKONFED is a member of The European Association of Craft
Small and Medium-sized Enterprises (UEAPME)

Türk KOBİ’lerinin Sesi/The voice of Turkish SMEs

halkı refah, barış ve özgürlüklerin güvence altına alındığı bir toplumsal düzen beklentisi içindedir. Bu toplumsal düzenin demokratik hukuk devleti ve dışa açık piyasa ekonomisi kuralları altında işlerlik kazanacağı bir gerçektir. Önemli olan, yönetim sistemimizin, evrensel demokratik normlara uygun olmasıdır. Referandum sürecinin tamamlanmasıyla, 2019'a kadar artık ekonomiye odaklanma zamanı gelmiştir.

Önümüzdeki yeni dönem, Türkiye'nin yapısal ve ekonomik sorunlarının, uzlaşma kültürünü esas alan, tüm seslere ve renklere açık bir yaklaşımla çözülmesi noktasında önemli fırsatlar barındırmaktadır. Başta siyasi partiler ve seçim kanunu olmak üzere, çıkarılacak uyum yasalarının, demokratik kural ve ilkeler ışığında özgürlükçü, kapsayıcı bir anlayışla hazırlanması, ülkemizin milli menfaatlerine hizmet edeceği gibi huzur, barış ve kardeşlik ortamını da yeşertecektir.

Referandum sonucunda ortaya çıkan tablonun, ülkemizde kutuplaşmayı artırdığını düşünenlere katılmadığımı söylemek isterim. Yarın bu ülkede beraber yaşayacağız. Bu noktada uzlaşmayı esas alan yeni siyaset dili, şüphesiz toplumun tüm kesimlerinde olumlu bir karşılık bulacaktır. Ortak yaşama kültürünün güçlendirilmesi, insanların hayat tarzlarının korunması, eğitimden sağlığa, güvenlikten adaletle eşit yurttaşlık bilincinin geliştirilmesi, hepimizin tarihsel bir sorumluluğudur.

Referandum sürecinin ardından artık normalleşme zamanı gelmiştir. Üretimin, yatırımın, ihracatın önünü açacak reformların hayata geçirilmesi kadar, hayatın normal akışına bir an önce dönülmesi de, ortak yaşama kültürünü, güven duygusunu, dolayısıyla ekonomik ve toplumsal hayatı olumlu etkileyecektir. Artık, iş dünyası olarak hayatın normal akışını özlediğimizi özellikle vurgulamak isterim.

Sayın Bakanım ve değerli misafirler;

Ülkemizi bekleyen riskleri, fırsata çevirmenin en önemli adımı birlikte yaşama kültürünün oluşturulmasında, kapsayıcı ve birleştirici bir siyaset dilinin kurulmasından geçmektedir. Yine bu dil, yakın çevremizde yaşanan, özellikle Suriye ve Irak kaynaklı risklerin yaratacağı tehditlerin de bertaraf edilmesine yardımcı olacaktır. Farklı kesimleri bir araya getirecek diyalog platformlarının oluşturulması, ülkemizin toplumsal geleceği açısından çok önemlidir.

Bu kadim topraklarda ortaya konacak yeni siyaset anlayışıyla, ülke içinde farklı kırılmaların önüne geçmek, liyakatı öne alan, yurttaşların her alanda eşit olduğu bir Türkiye inşa etmek bizim elimizdedir. Bu yaklaşım, 15 Temmuz'da yaşadığımız FETO ve benzeri terör örgütlerinin yaratacağı tehlikelerin de önüne geçecektir.

Bu noktada, “adaletin mülkün temeli” olduğunu unutmamak, “kurunun yanında yaşı yakmamak” için tahkikat komisyonlarının, “etkin ve hızlı” bir şekilde çalıştırılması önemlidir. OHAL kapsamında kamu kurumlarından uzaklaştırılanların, bir an önce, adil bir şekilde yapılacak soruşturmalarla durumlarının netleştirilmesi gereklidir.

1994 yılında üyesi olduğumuz Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, önümüzdeki aylarda yapacağı toplantıda, Türkiye'yi sıkıntıya sokacak kararlar almasının önüne, adaletin tesisi ile geçebiliriz. Uluslararası alanda oluşan Türkiye algısını değiştirmek noktasında siyasal, ekonomik ve sosyal aktörlere önemli görevler düşmektedir.

Ekonomide riskleri fırsata çevirecek en önemli politika, yapısal ve ekonomik reformların bir an önce uygulanmasından geçmektedir. Ekonomik teşviklerin, KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştırarak, üretim ve ihracatın artırılmasını amaçlayan Kredi Garanti Fonu'nun bütçe disiplini gözetilerek etkinliğinin sağlanmasına ağırlık verilmelidir. Kayıt dışılığın önlenmesi, yerli üretimin desteklenmesi,

nitelikli iş gücünün geliştirilmesi, teknoloji ve Ar-Ge odaklı politikaların izlenmesi gibi hayata geçirilecek reformlar, sürdürülebilir büyümenin anahtarıdır. 11'inci 5 Yıllık Kalkınma Planı'nın bu reformları kapsayacağı beklentisi içerisindeyiz.

Değerli Katılımcılar;

Türkiye'nin "orta gelir tuzağı" ve "orta demokrasi tuzağı" kadar önemli risk alanlarından birisi de "orta eğitim tuzağı"dır. 64 ülke arasında, PİSA eğitim sıralamalarında, rekabet ettiğimiz ülkeler ile karşılaştırıldığında, ülkemiz ortalamaların çok altında kalmaktadır. Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmek isteyen Türkiye'nin, eğitim sistemi, nitelikli ve kaliteli yeni nesiller yetiştirmelidir. Gençlerimizi, Endüstri 4.0 dünyasına yakışır bir şekilde, bilgi, beceri ve teknolojik donanımla geleceğe hazırlamalıyız. Eğitim sisteminin, çağdaş ve bilimsel temelleri esas alan bir niteliğe kavuşturulması, büyümenin kalitesini, katma değerli üretimi, nitelikli insan kaynağıyla sürdürülebilir kalkınmayı inşa edecektir.

Büyüme ve kalkınmada AB üyeliği hedefimizin halen en önemli çıpa olduğunu vurgulamak isterim. Gümrük Birliği'nin yenilenmesi sürecinde KOBİ'leri esas alan politikalar da ekonomimizde istenen ivmelenmeyi yaratacaktır. TÜRKONFED olarak, AB'ye uyum reformlarını, sadece üyelik süreci için değil Türk halkının özlenen özgürlüklü demokrasiyi hak ettiğine inandığımız için destekliyoruz.

Türkiye-AB ilişkilerinde siyaseten yaşanan gelişmelerden bağımsız, sağduyulu ve akılcı bir yaklaşım, diyalog kanallarını artıracaktır. Siyasi aktörler kadar sivil toplumun ve iş dünyası örgütlerinin de, konuya, hamasi yaklaşımlardan uzak, dünya ve ülke gerçeğini kavrayan yapıcı bir bakış açısı getirmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin siyasi ve ekonomik istikrarında uluslararası konjonktür de önemli bir rol oynamaktadır. AB ekonomisinin, uzunca bir süredir, içinde bulunduğu durgunluk sürecinden kurtulmuş olması, Fransa'da yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde AB ve Euro sürecini destekleyen genç bir liderin ortaya çıkması, ülkemizdeki siyasi ve ekonomik istikrara pozitif bir etki yapacaktır.

Sayın Bakanım ve değerli misafirler;

Hükümetimizin Cazibe Merkezleri Programı başta olmak üzere teşvik ve desteklerle bu yönde gerçekleştirdiği çalışmalar ile kamu yatırımlarını önemsiyor ve destekliyoruz. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaratılacak kalkınma hamlesi Türkiye'nin geleceğinde önemli bir sıçrama yaratacaktır. Siyasi ve ekonomik olarak bu kalkınma hamlesini Diyarbakır'dan başlatmak anlamlı bir etki olacaktır. Diyarbakır, önemli potansiyelleri olan ancak yıllar içinde yeterli destek ve motivasyonu almayan çok önemli bir marka kentimizdir. Değerli başkanlarımızın vurguladığı gibi yıllar içinde ekonomik açıdan sessizliğe, suskunluğa ve yalnızlığa mahkum edilemeyecek kadar değerli ve kadim bir kenttir. TÜRKONFED'in hazırladığı 81 ili kapsayan Rekabetçilik Endeksinde Diyarbakır 71'inci sırada yer almaktadır.

Diyarbakır'ın üretim yapısı ve dolayısıyla dış ticareti; katma değer, verimlilik ve istihdam yaratma kapasitesi bakımından düşük sektörlere dayanmaktadır. Bölgesel ve kentsel ölçekte yaşanan siyasal/askeri çatışma ve belirsizlikler, kentin dış ticaretini doğrudan olumsuz yönde etkilemektedir.

Araştırmalar, son dönemde yaşanan çatışmaların 20 binden fazla insanın kenti terk etmesine yol açtığını göstermektedir. Diyarbakır'da kamu desteğiyle, katma değerli ve yüksek teknoloji bir üretim yapısının

inşası gerçekleştirilirken; bölgesel hizmet merkezi olma vasfının beraberinde getirdiği işlevlerin, daha yüksek getirili

sektörlere dönüştürülmesi de gerekmektedir.

Değerli konuklar;

Gözlerden kaçan çok önemli bir konuya dikkatinizi çekmek isterim. Türkiye'nin yaşadığı genel riskler içinde iç göç sorununu ciddiye almamız ve buna uygun politikalar geliştirmemiz önemlidir. İstihdam kapısını Türkiye geneline, yatırımları bölgelerimize dengeli yayamadığımız, iller bazında ekmeği dengeli dağıtamadığımız için en önemli sorunlarımızın başında gelen konu olan göçten nasıl bir kaynak heba ettiğimizin belki de farkında değiliz.

Diyarbakır, Mardin ve Şırnak gibi bölgenin önemli illerinden 300 bin insanın göç etmesinin; kentlere, bölgeye ve dolayısıyla ülke ekonomisine önemli kayıplar yaşattığını hatırlatmak isterim. TÜİK'in açıkladığı rakamlara göre Türkiye nüfusunun yüzde 3,3'ü olan 2 milyon 550 bin kişi göç etmiş durumdadır. Bu rakamlar, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde kalkınma açısından en önemli sorununun iç göç olduğunu bizlere göstermektedir.

Yine araştırmalar, bir kişinin göç etmesinin kamuya maliyetinin ortalama 200 bin TL'yi bulduğunu ortaya koymaktadır. Bu rakamı TÜİK'in göç rakamlarıyla birleştirdiğinizde ortaya çıkan rakam 506 milyar TL'yi eski parayla 506 katrilyon Lirayı bulmaktadır. 300 bin kişinin Doğu ve Güneydoğu'dan göç etmesinin kamuya maliyeti ise ortalama 70 katrilyon TL yani yaklaşık 18 milyar Euro'luk bir kayıp yaratmaktadır. Bu korkunç bir rakamdır.

İç göç sorunu sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyo-kültürel ve toplumsal alanda da bölgelerimizde ciddi bir sıkıntıya dönüşmüştür. Özellikle dış borçlanma, yani yabancı sermaye çekme zorunluluğu olan ekonomimizin, iç göçten kaynaklanan bu kayıpları daha verimli alanlara yönlendirmesi için planlı bir ekonomik ve sosyal politikalar uygulaması elzemdir. Bu parayı göç nedeniyle harcayacağımıza, Doğu ve Güneydoğu'da istihdama ve yatırıma harcamış olsak, inanın ne dış borç ne de cari açık sorunumuz kalırdı.

Değerli konuklar;

Gelişmiş bir ekonomi için gelişmiş bir demokrasi kültürüne ihtiyacımız vardır. Gelişmiş demokrasilerin birleştirici unsuru ise kapsayıcı ve bütünleştirici bir anayasadır. Halkımızın ihtiyaçlarına cevap verecek yeni anayasanın; özgürlüklerin önünü açacak, toplumu birleştirecek şekilde, ortak akıl ve uzlaşıyla hazırlanması önemlidir. Yeni bir anayasanın da temelini oluşturması açısından "Yerel Demokrasi" hayati bir önem taşımaktadır.

Bu gerçeklikten yola çıkarak, TÜRKONFED ve İstanbul Politikalar Merkezi, Yerel Demokrasi ve Yerel Yönetişim Forumu'nu hayata geçirmiştir. Bunu buradan ilk defa sizlere açıklıyoruz. Forum, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasına, sorunların yerel düzeyde çözülmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla, yeni Anayasa çalışmaları Forum'un önemli amaçlarından biridir.

AB'nin yapısal politikalarının başarısının temelinde bulunan yerel demokrasinin gelişmesi, bölgelerin ve illerin yapısı ile dinamiklerini gözeterek politikaların izlenmesine imkân sağlayacaktır. Bu yolla ulusal ekonominin de, makroekonomik açıdan sürdürülebilir bir büyüme sağlamasına katkıda bulunacaktır. Yerelden ulusala, ulusaldan küresele kalkınmacı politikalar, Forum'un çalışma alanları içinde yer almaktadır.

TÜRKONFED, Avrupa Esnaf, Sanatkar ve KOBİ Birliği üyesidir.
TURKONFED is a member of The European Association of Craft
Small and Medium-sized Enterprises (UEAPME)

Türk KOBİ'lerinin Sesi/The voice of Turkish SMEs

Forum'un ilk ürünü olan "Kent-Bölge: Yerel Kalkınmada
Yeni Dinamikler-Türkiye'nin Kentlerinden Kentlerin

Türkiyesi'ne" raporunun panelimiz aracılığıyla tanıtımını da gerçekleştireceğiz. Rapor, sürdürülebilir yerel kalkınma açısından Türkiye'de kent-bölge ekonomisinin gelişimini ve dinamiklerini kapsamlı olarak ortaya koyan bir 'ilk' özelliği taşımaktadır.

Kentler bağlamında Türkiye'nin iktisadi ve idari sorunları üzerinde çalışmak, çözüm üretmek ve konuyu farklı bir bakış açısıyla kamuoyuna açmak üzere hazırlanmıştır. Bu noktada iş dünyasına ve temsil örgütlerine önemli görevler düştüğü gibi, ülkelerin, bölgelerin ve kentlerin rekabetçiliğini artıracak kamu politikalarının uygulanması da gerekmektedir. Türkiye'nin sürdürülebilir ekonomik büyümesi, orta gelir tuzağı sorununu aşmaktan geçmektedir.

Bu tuzağın aşılmasında "Bölgesel Kalkınma Ajansları"na önemli görevler düştüğü inancındayız. Hatta bu kurumsal yapının yanına "Bölgesel Yatırım Bankaları"nın eklenmesi yerel ekonomik dinamiklerin yaratılmasına katkıda bulunacaktır. Orta gelir tuzağından kurtulacak, kapsayıcı bir ekonomik büyüme dinamiğinin yakalanması hedefi, daha katılımcı ve kalıcı bir demokrasiye kavuşma hedefiyle örtüşmektedir.

Panelimizde konuyu enine boyuna tartışma imkânı bulacağımızı düşünüyoruz. Bu duygularla, konsey toplantımıza değerli katılımlarıyla bizi onurlandıran Sayın Bakanlarımıza, DOĞUNSİFED Başkanı Sayın Şahİsmail Bedirhanoglu ile organizasyona başarılı bir şekilde ev sahipliği yapan DİSİAD Başkanı Sayın Burç Baysal ve Yönetim Kurullarına, ayrıca siz değerli katılımcılara teşekkürlerimi sunuyorum. Konseyimizin ve hazırladığımız raporun; ülkemize, demokrasimize ve ekonomimize hayırlı olmasını diliyorum, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

TÜRKONFED, Avrupa Esnaf, Sanatkar ve KOBİ Birliği üyesidir.
TURKONFED is a member of The European Association of Craft
Small and Medium-sized Enterprises (UEAPME)

Türk KOBİ'lerinin Sesi/The voice of Turkish SMEs